

รายงานการวิจัยเรื่อง
การกำกับตนเองและการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด
หลังเข้ารับการรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคใต้

อนุพงศ์ จันทร์จุฬา
นุรินยา แหะหมัด
มณฑาทิพย์ บุญมณี

กลุ่มภารกิจบริการวิชาการ ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

2553

ชื่อโครงการวิจัย	การกำกับตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติดหลังเข้ารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคใต้
ผู้เขียน	นายอนุพงศ์ จันทร์จุฬา นางนุรินยา แทะละหมัด นางมณฑาทิพย์ บุญมณี
หน่วยงาน	ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำกับตนเองและการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับตนเองและการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการเลิกยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยยาเสพติดซึ่งผ่านการบำบัดรักษาเสพติด ที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคใต้ จำนวน 126 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด การกำกับตนเองของแบนดูรา (Bandura, 1977) และกรอบแนวคิด การสนับสนุนทางสังคมของเฮาส์ (House, 1981) ร่วมกับการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการกำกับตนเองเท่ากับ 0.87 และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการกำกับตนเองเพื่อการเลิกยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.69$, $SD = 0.54$) เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนของการกำกับตนเอง พบว่าขั้นตอนการสังเกตตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.41$, $SD = 0.76$) ส่วนขั้นตอนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.62$) และขั้นตอนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.69$) อยู่ในระดับมาก สำหรับการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการเลิกยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.69$, $SD = 0.54$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 0.55$) การสนับสนุนด้านการประเมินค่า ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.51$) และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

($\bar{X} = 2.73, SD = 0.56$) อยู่ในระดับมาก ส่วนการสนับสนุนด้านทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64, SD = 0.48$)

การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองเพื่อการเลิกยาเสพติด โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เมื่อพิจารณาขั้นตอนของการกำกับตนเอง พบว่าการสนับสนุนทางสังคม สัมพันธ์กับการกำกับตนเองขั้นตอนการตัดสินใจและขั้นตอนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และสัมพันธ์กับขั้นตอนการสังเกตตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านของการสนับสนุนทางสังคมพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านของการสนับสนุนทางสังคมกับรายขั้นตอนของการกำกับตนเองพบว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านการประเมินคุณค่า ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากร มีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองด้านการตัดสินใจและการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในการเลิกยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เฉพาะการกำกับตนเองด้านการสังเกตตนเองในการเลิกยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการสนับสนุน ด้านการประเมินคุณค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ส่วนด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านทรัพยากรไม่มีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองขั้นตอนการสังเกตตนเอง

ผลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเลิกยาของผู้ป่วยยาเสพติด และมีแนวทางการสนับสนุนทางสังคมในการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด เพื่อให้ผู้ป่วยเลิกยาเสพติดได้ด้วยตนเองหลังรับการบำบัดรักษาตลอดไป

อนุพงศ์ จันทร์จุฬา และคณะ

Research Project	Self Regulations and Social Supports for Drug Abstinence in Drug Addicted Patients after Treatment in Southern Drug dependence Treatment Center
Authors	Mr. Anupong Chanchula Mrs. Nurinya Laehmad Mrs. Monthatip Boonmanee
Department	Songkhla Drug dependence Treatment Center
Academic Year	2007

ABSTRACT

This descriptive research aims to study self regulations and social supports for drug Abstinence in Drug Addicted Patients and the relationship between the self regulation and the Social Supports for drug Abstinence in Drug Addicted Patients. One hundred and twenty-six subjects, using purposive sampling, were selected from drug addicted patients after Treatment in southern drug dependence treatment centers. The tool was developed based on Bandura's self-regulation model, House's social support and literature review. It consisted of 1) a general data form, 2) a self regulation for drug quitting by using questionnaire, and 3) a social support for drug quitting by questionnaire, with a scale of 0-4. The tools were assessed by 3 experts for content validity. The reliability was verified for internal consistency using Cronbach's alpha coefficient. The alpha value of the self regulations was 0.87, and the social support was 0.94. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The results showed that subjects had overall self regulation for drug Abstinence at a high level ($\bar{X} = 2.69$, $SD = 0.54$). Considering each step, it was found that the self-observation step was at moderate level ($\bar{X} = 2.41$, $SD = 0.76$), whereas the judgment step ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.62$) and the self-reaction step ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.69$) were at a high level. For social support for drug abstinence was at a high level ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 0.54$). Considering each component, it was found that the emotion support ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 0.55$), the appraisal support ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 0.55$), the

information support ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.51$) were at a high level, whereas the instrumental support was at a moderate level ($\bar{X} = 2.64$, $SD = 0.48$)

Overall social supports for drug abstinence and overall self-regulations for drug Abstinence had statistically significant relationship ($p < .01$). Considering each self-regulation step, it was found that the social supports had statistically significant relationship with the judgment step and the self-reaction step ($p < .01$), and had statistically significant relationship with the self-observation step ($p < .05$). Considering each social support component, it was found that the self-regulation had statistically significant relationship with each social support component ($p < .01$). Considering each social support component and each self-regulation step, it was found that each social support component had statistically significant relationship with the judgment step and the self-reaction step ($p < .01$). Only one, the self-observation step had statistically significant relationship with the appraisal support component ($p < .01$), but had no statistically significant relationship with the emotion support, the information support and the instrumental support.

The results of this study could be used in enhancing self-regulation ability of patients with drug dependence and guiding the social supports for drug addicted Patients after admitting in drug dependence treatment centers.

Anupong Chanchula, et al.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ถนอมศรี อินทนนท์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของงานวิจัย และให้กำลังใจในการปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยให้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ธนูรัตน์ พุทธิชาติ คุณจรรยา เจตนสมบูรณ์ และคุณเมตตา เลิศเกียรติรัชตะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำในการปรับปรุง ข้อคำถามให้ชัดเจนขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคุมความประพฤติจากจังหวัดต่างๆ เจ้าหน้าที่งานผู้ป่วยนอก ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา และศูนย์บำบัดรักษาเสพติดปัตตานี ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา ที่อนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณบุคลากรทางการพยาบาลทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการทำวิจัย และเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้วิจัย ให้มีกำลังใจพยายามต่อสู้อุปสรรคต่างๆ จนทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัยหวังว่า การวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์กับผู้ปฏิบัติงานในศูนย์บำบัดรักษาเสพติดและสำนักงานคุมประพฤติที่ดูแลผู้ป่วยให้เลิกยาเสพติด ในระยะเตรียมกลับสู่สังคมและติดตามผลได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดที่สนับสนุนให้ผู้ป่วยเลิกยาเสพติดต่อไปด้วย

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(2)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
รายการตาราง.....	(9)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ผู้ป่วยยาเสพติด.....	8
การบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด.....	10
การเลิกยาเสพติด.....	14
การกำกับตนเองเพื่อการเลิกยาเสพติด.....	15
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองเพื่อเลิกยาเสพติด.....	19
การสนับสนุนทางสังคมในการเลิกยาเสพติด.....	21
ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการกำกับตนเองในการเลิกยาเสพติด.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
	(7)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล.....	34
ผลการวิจัย.....	34
อภิปรายผลการวิจัย.....	52
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	75
ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	88
ค เอกสารแนะนำอาสาสมัคร.....	89
ง หลักฐานแสดงความสมัครใจ.....	91
ประวัติผู้เขียน.....	92

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	35
2	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลการเสพยาเสพติด.....	36
3	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลการเลิกยาเสพติด.....	38
4	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลครอบครัว สังคมของผู้ป่วย.....	39
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกำกับตนเองเพื่อเลิกยาเสพติด ของผู้ป่วยยาเสพติด โดยรวมและแต่ละขั้นตอน.....	42
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติในการสังเกตตนเองของผู้ป่วย ยาเสพติดจำแนกเป็นรายข้อ.....	42
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติในการตัดสินใจ ของผู้ป่วยยาเสพติด จำแนกเป็นรายข้อ.....	44
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติในการแสดงปฏิกิริยา ต่อตนเองของผู้ป่วยยาเสพติด จำแนกเป็นรายข้อ.....	45
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกำกับตนเองเพื่อเลิกยาเสพติด ของผู้ป่วยยาเสพติด โดยรวมและแต่ละขั้นตอน.....	46
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนด้านอารมณ์ เพื่อเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด โดยจำแนกเป็นรายข้อ.....	47
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนด้านการประเมินคุณค่า เพื่อเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด โดยจำแนกเป็นรายข้อ.....	48
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด โดยจำแนกเป็นรายข้อ.....	49
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสนับสนุนด้านด้านทรัพยากร เพื่อเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด โดยจำแนกเป็นรายข้อ.....	50
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการกำกับตนเอง กับการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการเลิกยาเสพติด.....	51